

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра правоохоронної діяльності та загальноправових
дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА
Європейське право з прав людини

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
О.Г.Козинець
(підпис) (прізвище та ініціали)
«01» вересня 2025 р.

Розробник (-и): Веремієнко С.В., ст.викладач СВ

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

Протокол від «01» вересня 2025р. № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Чічкань М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова (ВК 58)
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	4 рік навчання, 8 семестр ОП «Право»
Викладач	Світлана Вікторівна Веремієнко, старший викладач кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін
Профайл викладача (-ів)	https://tidp.stu.cn.ua/veremiyenko-svitlana-viktorivna
Контакти викладача	svetlanavsv8537@gmail.com

2. Анотація курсу.

Навчальна дисципліна «Європейське право з прав людини» спрямована на вивчення міжнародно-правових відносин в рамках європейських міжнародних організацій щодо захисту та забезпечення прав людини. Предметом дослідження є міжнародні документи, що визначають правові основи діяльності європейських міжнародних організацій у загальноєвропейській системі захисту прав людини, і роль кожної з них у цій системі, а також основні напрями міжнародно-правового співробітництва РЄ, ЄС та ОБСЄ щодо захисту і забезпечення прав людини.

Дана дисципліна необхідна для розуміння особливостей міжнародно-правових питань співробітництва і взаємодії правових систем Ради Європи, Європейського Союзу та Організації з безпеки і співробітництва у Європі у сфері захисту прав людини; вивчення основних напрямів співробітництва України і Ради Європи у сфері захисту прав людини; дослідженні правових основ співробітництва України з Європейським Союзом щодо захисту і забезпечення прав людини.

3. Мета курсу.

Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань та практичних вмінь щодо захисту прав людини в рамках європейських організацій, вивчення основних напрямів співробітництва України і Ради Європи у сфері захисту прав людини; дослідженні правових основ співробітництва України з Європейським Союзом щодо захисту і забезпечення прав людини.

Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають набути або розширити такі загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК 4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського Суду з прав людини.

4. Результати навчання.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (РН), передбачені освітньою програмою:

РН 2. Здатність знати і розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського Суду з прав людини.

5. Пререквізити -

6. Обсяг курсу.

Види занять	Загальна кількість годин
Лекції	16
Семінарські заняття	14
Самостійна робота	60
Всього кредитів	3

Форма проведення занять – лекційні, семінарські заняття, самостійна робота з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

7. Тематика курсу

Тематика лекційних занять	
Тема 1. Поняття та система європейського права прав людини	
1. Поняття та предмет європейського права прав людини.	
2. Джерела європейського права у сфері захисту прав людини.	
3. Система міжнародних і регіональних механізмів захисту прав людини.	
Тема 2. Історія становлення європейського механізму захисту прав людини	
1. Передумови створення європейської системи захисту прав людини.	
2. Роль Ради Європи та створення Європейської конвенції з прав людини (1950).	
3. Вплив процесів європейської інтеграції на розвиток прав людини.	
Тема 3. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод	
1. Загальна характеристика Конвенції та її протоколів.	
2. Система прав і свобод, гарантованих Конвенцією.	
3. Механізми забезпечення дотримання Конвенції.	
Тема 4. Практика ЄСПЛ у сфері основоположних прав і свобод	
1. Право на життя та заборона катувань (ст. 2 і 3 Конвенції).	
2. Свобода слова, думки, совісті та релігії (ст. 9 і 10).	
3. Право на справедливий суд та захист власності (ст. 6 і Протокол № 1).	
Тема 5. Хартія основних прав Європейського Союзу	
1. Правовий статус Хартії та її значення для права ЄС.	
2. Система прав і свобод у Хартії.	
3. Практика Суду ЄС щодо застосування Хартії.	
Тема 6. Україна і європейська система захисту прав людини	
1. Вступ України до Ради Європи та ратифікація Конвенції.	
2. Роль Конституційного Суду України у застосуванні європейських стандартів.	
3. Виконання рішень ЄСПЛ Україною: проблеми та перспективи.	
Тема 7. Європейські стандарти прав людини у законодавстві України	
1. Інкорпорація норм Європейської конвенції у національне право.	
2. Законодавчі реформи у сфері прав людини під впливом європейських стандартів.	
3. Проблеми колізії між національним правом та рішеннями ЄСПЛ.	
Тема 8. Перспективи розвитку європейського права прав людини	
1. Виклики сучасності для європейської системи захисту прав людини.	
2. Розвиток цифрових прав та права на приватність.	
3. Перспективи розширення сфери дії європейських стандартів.	
Тематика семінарських занять	
Тема 1. Поняття та система європейського права прав людини	
Тема 2. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод	
Тема 3. Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ)	
Тема 4. Практика ЄСПЛ у сфері основоположних прав і свобод	
Тема 5. Хартія основних прав Європейського Союзу	
Тема 6. Європейські стандарти прав людини в окремих сферах	
Тема 7. Україна і європейська система захисту прав людини	
Тематика самостійної роботи	
1. Передумови створення європейської системи захисту прав людини.	
2. Роль Ради Європи та створення Європейської конвенції з прав людини (1950).	
3. Вплив процесів європейської інтеграції на розвиток прав людини.	
4. Принцип верховенства права.	

5. Принцип поваги до людської гідності.
6. Принцип субсидіарності та маржі розсуду держав.
7. Гендерна рівність та захист від дискримінації.
8. Свобода зібрань та політичних прав.
9. Права меншин та вразливих груп (мігранти, біженці, діти).
10. Інкорпорація норм Європейської конвенції у національне право.
11. Законодавчі реформи у сфері прав людини під впливом європейських стандартів.
12. Проблеми колізії між національним правом та рішеннями ЄСПЛ.
13. ЄСПЛ і Суд ЄС: подібності та відмінності.
14. Співпраця ЄС з Радою Європи у сфері прав людини.
15. Перспектива приєднання ЄС до Європейської конвенції.
16. Виклики сучасності для європейської системи захисту прав людини.
17. Розвиток цифрових прав та права на приватність.
18. Перспективи розширення сфери дії європейських стандартів.

8. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання знань студентів включає поточний, проміжний та семестровий контроль знань з дисципліни. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та семінарських занять, виконання індивідуальних завдань і оцінюється сумою набраних балів. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, перевірки результатів виконання індивідуальних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентами. Проміжний контроль має на меті оцінку результатів знань студента після вивчення матеріалу з кожного змістовного модуля дисципліни. Цей вид контролю проводиться у формі тестування і оцінюється відповідною сумою балів. Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку з урахуванням результатів поточного та проміжного контролю знань, і оцінюється за національною шкалою та шкалою ECTS
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення диференційованого заліку. Умовою допуску до диф. заліку є виконання усіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою дисципліни. Складання заліку є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати диф. залік. У випадку, якщо студент протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачені РП навчальної дисципліни види навчальної роботи, має невиконані завдання проміжного контролю знань, невідпрацьовані семінарські заняття тощо або не набрав мінімально необхідну кількість балів – 20 балів (тобто кількість балів,

	яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які студент може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), то він не допускається до складання диф. заліку у під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка».
--	---

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи		Кількість балів
1.	Робота на семінарських заняттях	0...30
1.1	відповідь на семінарському занятті	0...2
1.2	доповнення, запитання доповідачу на семінарському занятті	0...1
2.	Робота на лекції (ведення конспекту)	0...2
3.	Ведення конспекту самостійної роботи	0...3
4.	Виконання індивідуальних завдань	0...15
5.	Виконання завдань проміжного модульного контролю знань	0...10
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (диф. залік)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS		Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
			для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A	(відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B	(дуже добре)	добре	
75-81	C	(добре)		
66-74	D	(задовільно)	задовільно	
60-65	E	(достатньо)		
0-59	FX	(незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Політика курсу

Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати диференційований залік.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні заняття або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання диф. заліку

під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання диф. заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання диф. заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний диф. залік складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#).

Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення семінарських та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету/онлайн у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів

Всі роботи мають бути виконані вчасно. Про дедлайни в кожному конкретному випадку повідомляється додатково, відповідно до графіку роботи.

Політика користування ноутбуками/планшетами/смартфонами.

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, оскільки дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за винятком проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, авторські свідоцтва за напрямками курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання індивідуальних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання

результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

10. Рекомендована література.

1. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посіб. 3-тє видання, стереотипне. К.: Алерта, 2016. 488с.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (в питаннях та відповідях) : навч.-посіб. за заг. ред. І.В. Яковюка. Харків : Право, 2019. 124с.
3. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник / Л. Р. Наливайко, К. В. Степаненко. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
4. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод:навч.-посіб./ [О.В.Сердюк, О.Я.Трагнюк, І.В.Яковюк та ін.] ;за заг. ред.І.В.Яковюка.- Харків : Право, 2018.374с.
5. Міжнародні стандарти прав людини. Журналістика. Посібник / Під загальною редакцією Валерії Лутковської. К.: Український інститут з прав людини, 2019. 145 с.